

Назив рада: Басне Коњ и магарац, Гавран и лисица**Аутори:** Тамара Радојчић, Марина Малеш**Школа:** ШОСО Милан Петровић са домом ученика, Нови Сад**Предмет:** Српски језик и књижевност**Разред:** једногодишње оспособљавање за рад**Време реализације:** 3 часа**Ситуација**

Обрада басни према плану и програму за ученике са тешкоћама у развоју (Правилник о наставном плану и програму за стицање стручне оспособљености за рад у трајању од једне године за ученике лако ментално ометене у развоју). Бавећи се наставним садржајима предвиђеним Правилником, библиотекарка школе и наставница Српског језика и књижевности су сматрале да је неопходно да ученици уз знања из одређене области стекну и основна знања и вештине из области ИМП-а.

Приступиле су планирању активности кроз које би се ученици оснажили за стицање критичког става и кроз које би се припремили за ефикасно укључивање у модерно информационо друштво. Ученици једногодишњег оспособљавања су подстакнути да траже различите изворе информација за налажење решења. Библиотекарка школе је показала на који начин могу да се нађу и користе разноврсни извори информација. На основу решења нађеног у библиотеци ученици су на часовима Српског језика обрађивали басне.

С обзиром на то да за специјалне школе не постоје образовни стандарди, током реализације ове тематске наставе водило се рачуна о способностима сваког појединаца групе и на основу њих су планиране и реализоване одређене активности.

Корелација и интердисциплинарност: Реализацијом тематске наставе остварена је корелација између три предмета - Техничко и информатичко образовање, Српски језик, Енглески језик. У Наставном плану за Техничко и информатичко образовање (основне школе) кроз наставну тему Информатичке технологије обрађује се рад на интернету, електронска комуникација и примена рачунара - електронско учење. У Наставном плану за Српски језик предвиђене су наставне јединице: Приказ народних дела и Народне књижевности. Идеја да се дела народне књижевности траже у разноврсним изворима пружа могућност за повезивање наставног предмета и библиотекара. За успешну реализацију предвиђених активности неопходно је знање из основне школе. Такође се успоставља и корелација са предметом Енглески језик, коришћење интернета захтева познавање енглеског језика, нарочито у области претраживања.

Циљ: Развијање читалачке, информационе и информатичке писмености, развијање креативности.

Иновативност: Заједнички часови наставника и библиотекара треба да осавремене приступ појму писмености и припреме ученике за електронско учење. Ученици се подстичу да размишљају о изворима информација, да повежу елементе читалачке (читање и разумевање текста), информационе (проналажење потребних информација и правилно коришћење) и информатичке писмености (коришћење ИКТ-а) које све заједно чине основ писмености данас.

Мотивација: Ученици из одељења која нису прошла кроз ову тематску наставу били су знатижељни и показали су интересовање за учешће у активностима које подразумевају проналажење и претраживање. Ученици учесници ове тематске наставе информисани су да у библиотеци постоје различити извори информација не само за потребе наставе Српског језика већ и за остале предмете.

Коришћење ИКТ-а: Коришћени су рачунари у медијатеци, паметна табла, интернет, програм Microsoft Office 2007

Припрема за час

Разред: 1П **Предмет/активност:** Проналажење басни Коњ и магарац и Гавран и лисица у књигама различитих издавача и аутора, претраживање електронских медија

Редни број часа:

Наставна јединица: Основни елементи информационо медијске писмености

образовни: упознавање са основним елементима информационо медијске писмености, познавање правилног коришћења рачунара и савремене технологије

Циљ часа:

васпитни: заузимање етичког става при коришћењу различитих извора информација, усвајање социјално прихватљивих образаца понашања, усвајање принципа толеранције и уважавања других

тип часа: <ul style="list-style-type: none">▣ <u>обрада</u>▣ утврђивање вежбање▣ понављање▣ систематизација▣ комбиновани	наставне методе: <ul style="list-style-type: none">▣ вербално-текстуална▣ <u>Илустративно демонстративна</u>▣ Лабораторијско експериментална▣ <u>Метода практичног рада</u>	Наставна средства, помагала и технички уређаји: <ul style="list-style-type: none">▣ уџбеник▣ наставни листићи▣ табла▣ прибор и алати▣ модели, препарати, узорци живе и неживе природе▣ илустрације скице, шеме, графикони▣ графофолије и графоскоп▣ дискови, CD-player, DVD-player▣ <u>компјутер</u>,▣ пројектор,▣ <u>Паметна табла</u>▣ <u>књиге</u>
облици рада : <ul style="list-style-type: none">▣ фронтални▣ <u>индивидуални</u>▣ <u>групни</u>▣ рад у пару▣ радионички	место одржавања активности <ul style="list-style-type: none">▣ <u>час у учионици – школи</u>▣ часови ван школе▣ час у кабинету▣ часови у природи	
Корелација са другим предметима: Српски језик и књижевност, Ликовна култура		иновације у настави: <ul style="list-style-type: none">▣ тематска настава▣ Часови се реализују комбиновањем традиционалног и електронског учења
литература (педагошка, методичка, стручна и друга): Ђурић др Војислав; Народне приповетке, Бгд, 1970; Маринковић Симеон; Методика креативне наставе српског језика и књижевности, Бгд, 2003, https://www.youtube.com/watch?v=fY_B7ACpS2I ,		Прилози: (наставни листићи, презентације, филмови...):

http://scc.digital.bkp.nb.rs/view/II-293058&w=1920&h=946 , http://uciteljskikutak.wordpress.com/ , http://www.ask.rs/	
<u>Ученици са ИОП-ом: Нема ученика са ИОП-ом</u>	<u>Асистивна технологија:</u>

Сарджајна и временска артикулација часа

<p>Уводни део: (око 5мин)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наставник српског доводи ученике у библиотеку и саопштава да су дошли са намером да потраже помоћ библиотекара. Наиме, за следећи час планирана је обрада басни и због тога ученици су дошли у библиотеку да пронађу потребне басне. • Библиотекар их упознаје да у библиотеци постоје тражене басне и показује на полице са књигама. Ученици прилазе и по упутствима библиотекара проналазе потребне књиге. • 	<p>Прилагођавања за ученике са ИОП -ом</p>
<p>Главни део: (око 35 мин)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Пошто су пронађене књиге и у њима басне. Библиотекар пита: Шта мислите, да ли у библиотеци осим у књигама можемо да пронађемо још негде басне, приче, песме? Очекивани одговор: може у часописима, енциклопедијама... на интернету • Библиотекар прилази паметној табли и показује на који начин помоћу рачунара и интернета могу да пронађу тражене информације. Библиотекар одлазећи на сајтове https://www.youtube.com/watch?v=fY_B7ACpS2I, http://scc.digital.bkp.nb.rs/view/II-293058&w=1920&h=946, http://uciteljskikutak.wordpress.com/, http://www.ask.rs, показује на примеру прве басне до којих и каквих информација се стигло. Наводи пет основних елемената ИМП-а <ul style="list-style-type: none"> • свест о потреби за информацијама • способност ефикасног тражења информација • зналачки избор и вредновање 	

<p>релевантности, поузданости и веродостојности информација</p> <ul style="list-style-type: none"> • лакоћа и лагодност коришћења различитих медија • делотворност преношења информација и садржаја другима <ul style="list-style-type: none"> • Библиотекар поштујући основне принципе ИМП-а и имајући у виду способности деце са којом ради, бира текст са сајта http://uciteljskikutak.wordpress.com/ пребацује га у ворд документ и чува га у фолдеру намењеном за нађене басне • Ученици самостално и уз помоћ библиотекара претражују на интернету другу басну. • Поштујући наведене принципе ИМП-а, ученици бирају текстове и чувају их у одређеном фолдеру. Штампање изабраних текстова 	
<p>Завршни део: (око 5 мин)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Користећи паметну таблу, библиотекар са ученицима понавља све што је током часа речено • Ученици са одштампаним баснама одлазе на припремљени за час Српског језика и књижевности. 	

Библиотекар: Тамара Радојчић

Припрема за час

Разред: 1П Предмет/активност: Српски језик и њиховност Редни број часа: 121.

Наставна јединица: Басна, Коњ и магаре, Лисица и гавран

образовни: самостално издвајају из датог текста основне одлике басне и на основу датих питања одређују главне ликове, тему и поруку басне, репродукују оно што су издвојили из датог текста као основне одлике басне

Циљ часа:

васпитни: изградња и развијање моралне савести, усвајање моралних норми понашања, усвајање социјално прихватљивих образаца понашања, усвајање принципа толеранције и уважавања других

<u>тип часа:</u> <ul style="list-style-type: none">▣ <u>обрада</u>▣ <u>утврђивање вежбање</u>▣ <u>понављање</u>▣ <u>систематизација</u>▣ <u>комбиновани</u>	<u>наставне методе:</u> <ul style="list-style-type: none">▣ <u>вербално-текстуална</u>▣ <u>Илустративно демонстративна</u>▣ <u>Лабараторијско експериментална</u>▣ <u>Метода практичног рада</u>	<u>Наставна средства, помагала и технички уређаји:</u> <ul style="list-style-type: none">▣ <u>уџбеник</u>▣ <u>наставни листићи</u>▣ <u>табла</u>▣ <u>прибор и алати</u>▣ <u>модели, препарати, узорци живе и неживе природе</u>▣ <u>илустрације скице, шеме, графикони</u>▣ <u>графофолије и графоскоп</u>▣ <u>дискови, CD-player, DVD-player</u>▣ <u>компјутер,</u>▣ <u>пројектор,</u>▣ <u>Паметна табла</u>
<u>облици рада :</u> <ul style="list-style-type: none">▣ <u>фронтални</u>▣ <u>индивидуални</u>▣ <u>групни</u>▣ <u>рад у пару</u>▣ <u>радионички</u>	<u>место одржавања активности</u> <ul style="list-style-type: none">▣ <u>час у учионици – школи</u>▣ <u>часови ван школе</u>▣ <u>час у кабинету</u>▣ <u>часови у природи</u>	
<u>Корелација са другим предметима:</u> Час реализован у сарадњи са библиотекарском школом		<u>иновације у настави:</u> <ul style="list-style-type: none">▣ <u>ученици обрађују текст који су помоћу библиотекара школе пронашли у штампаним медијима односно претражујући интернет</u>▣
<u>литература (педагошка, методичка, стручна и друга):</u> Ђурић др Војислав; Народне приповетке, Бгд, 1970; Маринковић Симеон; Методика креативне наставе српског језика и књижевности, Бгд, 2003		<u>Прилози:</u> (наставни листићи, презентације, филмови...): наставни листићи
<u>Ученици са ИОП-ом:</u> Нема ученика са ИОП-ом		<u>Асистивна технологија:</u>

Сарджајна и временска артикулација часа

<p>Уводни део: (око 10 мин)</p> <ul style="list-style-type: none">• Наставник тражи од ученика да покажу листиће са одштампаним баснама. Пита једног од њих одакле је одштампани текст. Ученик помоћу наставникових питања понавља шта су радили у библиотеци и како.• Наставник саопштава да је тема часа обимнија и да садржи елементе басне, обраду басни Коњ и магарац и Лисица и гавран. Потом их оснажује и подстиче говорећи да ће наведену тему успешно обрадити ако буду сарађивали радећи у групама.• Наставник дели ученике на три групе. Свакој групи даје задатак (1. група – обрађује басну Коњ и магарац, 2. група – обрађује басну Лисица и гавран, 3. група одређује основне одлике басне)	Прилагођавања за ученике са ИОП -ом
<p>Главни део: (око 20 мин)</p> <ul style="list-style-type: none">• Првој и другој групи уз наставне листиће на којима су исписане басне, наставник дели и питања помоћу којих ће обрадити басне. Одговоре на питања пишу у своје свеске.• Трећој групи наставник уз текст о карактеристикама басне даје и питања помоћу којих ће издвојити основне одлике басне.• Током израде задатака наставник прати и пружа подршку групи којој је то потребно.• Наставник проверава шта су ученици записали у својим свескама. Исправља евентуалне грешке.	
<p>Завршни део: (око 15 мин)</p> <ul style="list-style-type: none">• Ученици треће групе представљају свој рад. Представник групе на табли испишује оно што су издвојили као основне одлике басне. Ученици из прве и друге групе преписују са табле.	

Анализа рада на часу

Мишљење наставника и ученика о одржаном часу: Када су специјална одељења у питању, комбинована метода рада је увек добродошла, јер подразумева промене у сваком смислу (промене активности, начина рада, промене места, слобода кретања...). Ученици су радећи групно, били у прилици да се оснажују међусобно али и да се, под утицајем такмичарског духа, додатно потруде да дају свој допринос у изради заједничког задатка. Ученици који су пред таблом представљали рад своје групе, углавном су били и вође те групе. Током целог часа је владала радна атмосфера. Ученик који није могао да се сконцентрише на заједнички рад, на папиру који је узео из своје свеске великим словима попут графита исписао је тему часа БАСНА. Наставник није скретао пажњу других на активност којом се бавио поменути ученик, напротив. Допустио му је да ради оно у чему се он осећао сигурним јер је, исписујући реч басна, и он на себи својствен начин учествовао у изради задатка. Наиме, пошто је трећа група завршила свој задатак, наслов нисмо исписивали на табли, већ смо залепили папир на којем је као графит било написано – БАСНА. Ученик који је радио индивидуално није ометао групни рад. Дакле, у одељењу је по оцени и наставника и ученика успешно и веома добро реализован планирани час.

Мишљење о остварености циљева часа: С обзиром на то да су циљеви двојачко дефинисани као образовни и васпитни, по мишљењу наставника, и једни и други су остварени. У оквиру циља дефинисаног у заједничком делу припреме (развијање читалачке писмености и креативности) може се рећи да је и он добрим делом остварен.

Одступање од припреме – разлози: Одступања није било. Добро је предвиђена временска артикулација, изабране су одговарајуће наставне методе и наставник је индивидуално приступао сваком ученику, па су избегнуте ситуације у којима су планиране активности могле да се отму контроли.

Измене значајне за даљи рад: Овако припремљен час може да се реализује у одељењима у којим нема ученика који су на ИОП-у, евентуално у одељењима у којима нема више од два ученика на ИОП-у.

Наставник: Марина Малеш

Припрема за час

Разред: 1П Предмет/активност: Српски језик и њиховност Редни број часа: 122.

Наставна јединица: Басна, Коњ и магарац, Лисица и гавран

образовни: Репродукују оно што су издвојили из датог текста као основне одлике басне, анализирају басне Коњ и магарац, Лисица и гавран, знају да одговоре на питања у вези са басном и обрађеним примерима басни

Циљ часа:

васпитни: изградња и развијање моралне савести, усвајање моралних норми понашања, усвајање социјално прихватљивих образаца понашања, усвајање принципа толеранције и уважавања других, развијање такмичарског духа

<p><u>тип часа:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ обрада ▣ утврђивање вежбање ▣ понављање ▣ систематизација ▣ <u>комбиновани</u> 	<p><u>наставне методе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ <u>вербално-текстуална</u> ▣ Илустративно демонстративна ▣ Лабораторијско експериментална ▣ <u>Метода практичног рада</u> 	<p><u>Наставна средства, помагала и технички уређаји:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ уџбеник ▣ наставни листићи ▣ <u>табла</u> ▣ прибор и алати ▣ модели, препарати, узорци живе и неживе природе ▣ илустрације скице, шеме, графикони ▣ графофолије и графоскоп ▣ дискови, CD-player, DVD-player ▣ <u>компјутер,</u> ▣ <u>пројектор,</u> ▣ Паметна табла
<p><u>облици рада :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ фронтални ▣ <u>индивидуални</u> ▣ <u>групни</u> ▣ рад у пару ▣ радионички 	<p><u>место одржавања активности</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ <u>час у учионици – школи</u> ▣ часови ван школе ▣ час у кабинету ▣ часови у природи 	
<p><u>Корелација са другим предметима:</u> Час реализован у сарадњи са библиотекарском школом</p>		<p><u>иновације у настави:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ наведене у делу припреме у којем су описане заједничке активности ▣
<p><u>литература (педагошка, методичка, стручна и друга):</u> Ђурић др Војислав; Народне приповетке, Бгд, 1970; Маринковић Симеон; Методика креативне наставе српског језика и књижевности, Бгд, 2003</p>		<p><u>Прилози:</u> (наставни листићи, презентације, филмови...): ПП презентација</p>
<p><u>Ученици са ИОП-ом: Нема ученика са ИОП-ом</u></p>		<p><u>Асистивна технологија:</u></p>

Сарджајна и временска артикулација часа

<p>Уводни део:</p> <ul style="list-style-type: none">• Наставник саопштава да ће групе које су за задатак добиле да обраде басну представити свој рад и да ће на крају часа бити приређен квиз са питањима у вези са основним одликама басне и баснама Коњ и магарац, Лисица и гавран.	Прилагођавања за ученике са ИОП -ом
<p>Главни део:</p> <ul style="list-style-type: none">• Наставник дели оним ученицима који немају наставне листиће на којима су исписане басне и позива једног представника групе да прочита басну, а другог, пошто је басна прочитана, да на табли напише оно што су записали у својим свескама. Ученици из друге две групе преписују са табле.• Пошто су ученици записали у свескама тезе друге две групе, наставник сачињава две групе, свакој групи даје по једну трубицу помоћу које ће се после прочитаног питања пријавити да одговарају.	
<p>Завршни део:</p> <ul style="list-style-type: none">• Сабирају се бодови квиза и проглашава се победник.	

Анализа рада на часу

Мишљење наставника и ученика о одржаном часу: Иако је ово био други час Српског језика заредом, концентарција ученика није опала, јер је атмосфера на оба часа била изузетно подстицајне. Употреба трубица, није пореметила осмишљену концепцију часа, ученици су поштовали договор да трубице користе само када то правила квиза дозвољавају (после прочитаног питања, када знају одговор). Употреба рачунара и пројектора у учионици добринела је бољој пажњи ученика. Ученик који није могао да се придружи ниједној групи, са стране је врло радознано посматрао дешавања. Када је његова пажња попустила, допустила сам му да изађе уз поверење да ће отићи до тоалета и вратити се. Тако је и било! Ученик је показао да му указано поверење наставника много значи и да ће се потрудити да то поверење и оправда! Наставник га не притиска али му даје до знања да очекује да се укључи у активности на часу када за њих буде спреман.

Мишљење о остварености циљева часа: Ученици су заиста били у прилици да покажу колико су научили на претходном и овом часу. По одговорима које су давали на постављена питања, у потпуности је остварен образовни циљ. Васпитни је добрим делом остварен. У оквиру циља дефинисаног у заједничком делу припреме (развијање информационе и информатичке писмености) може се рећи да је делимично остварен, јер је наставник користећи ПП презентацију показао да се стечена знања могу применити и учествовањем у квизу који је направљен помоћу програма из пакета Microsoft Office 2007.

Одступање од припреме – разлози: Нажалост, није добро предвиђена временска артикулација часа, па је квиз трајао и два-три минута по завршетку часа. Ученик који је био пасиван изашао је одмах пошто је звонила за крај часа, будући и да је вођа у одељењу, неке од ученика је повео за собом. Све у свему, активност је са ученицима који су остали завршена до краја.

Измене значајне за даљи рад: Водити рачуна о времену! Не допуштати много дигресија. Смањити број питања или осмислити Kahoot квиз који би трајао дуже у ИК учионици.

Наставник: Марина Малеш